

AKM likvidavimo priemonės, skubūs neatidėliotini veiksmai ekstremalios situacijos metu Joniškio rajone

Joniškio VMVT viršininkas

Giedrius Kuolas 2014-10-21

Afrikinis kiaulių maras

- Sukėlėjas DNR virusas nėra klasifikuojamas iki šiol.
- Virusas labai atsparus žemai temperatūrai.
Inaktyvuojamas 56°C/70 min., 60°C/20 min.
- Išlieka gyvybingas ilgą laiką kraujo, išmatų ir audiniuose..

Afrikinis kiaulių maras

- Šeimininkai: Kiaulės, Afrikos tapyrai, krūmynų kiaulės, Europos šernai, Amerikos laukinės kiaulės.

Afrikinis kiaulių maras

- **Perdavimas**

Tiesioginis perdavimas: kontaktai tarp sergančių ir sveikų gyvūnų.

Netiesioginiai perdavimas:

- šeriant maisto atliekomis, šiukšlėmis, kurių sudėtyje yra užkrėsta mėsa.

Biologiniai vektoriai: erkių gentis -Ornithodoros.

Infekcijos atveju: per patalpas, transporto priemones, drabužius, inkubacinis laikotarpis 5-15 dienų

Afrikinis kiaulių maras

- **Simptomai, klinika:**
- Anoreksija, cianozė ir koordinavimo sutrikimas. Šio simptomai pasireiškia 24-48 valandas iki mirties
- Padidėjęs pulsas ir kvėpavimo dažnis
- Vėmimas, viduriavimas (kartais su krauju).
- Mirtis pasireiškia per 6-13 dienų, arba siekia net 20 dienų.
- Gali sukelti abortus pašavedėms.
- Naminių kiaulių mirtingumas siekia 100%

Afrikinis kiaulių maras

- Po užsikrėtimo kliniškai pasveikusiose kiaulėse viremija laikosi 40–60 dienų, ir tos kiaulės tampa viruso nešiotojomis.
- Iš kiaulių nešiotojų AKM virusas gali būti išskiriamas po šešių mėnesių nuo užsikrėtimo.

AKM KONTROLĖS SCENARIJUS

- Pagal epizootinės situacijos raidą pasaulyje galima išskirti trijų rūšių AKM kontrolės scenarijus:
  - Nesisteminė kova (pietvakarių ir pietryčių Afrika), nereguliarios pasyvios priemonės, visiškai nekontroliuojama liga;
  - Paliatyviosios priemonės (Ispanija ir Portugalija iki 1985 metų, Sardinijos sala iki šio laiko, Brazilija ir Haičio sala 1978-1985 metais, Rusijos Federacija nuo 2007 metų) konstatuojamas spontaninis epizootinio proceso vystymasis ir naujų ligos židinių atsiradimas, jų likvidavimas ir įvairios priemonės ne prevencinės, o pasyvios kontrolės *post factum* besitęsiančios dešimtmečius;

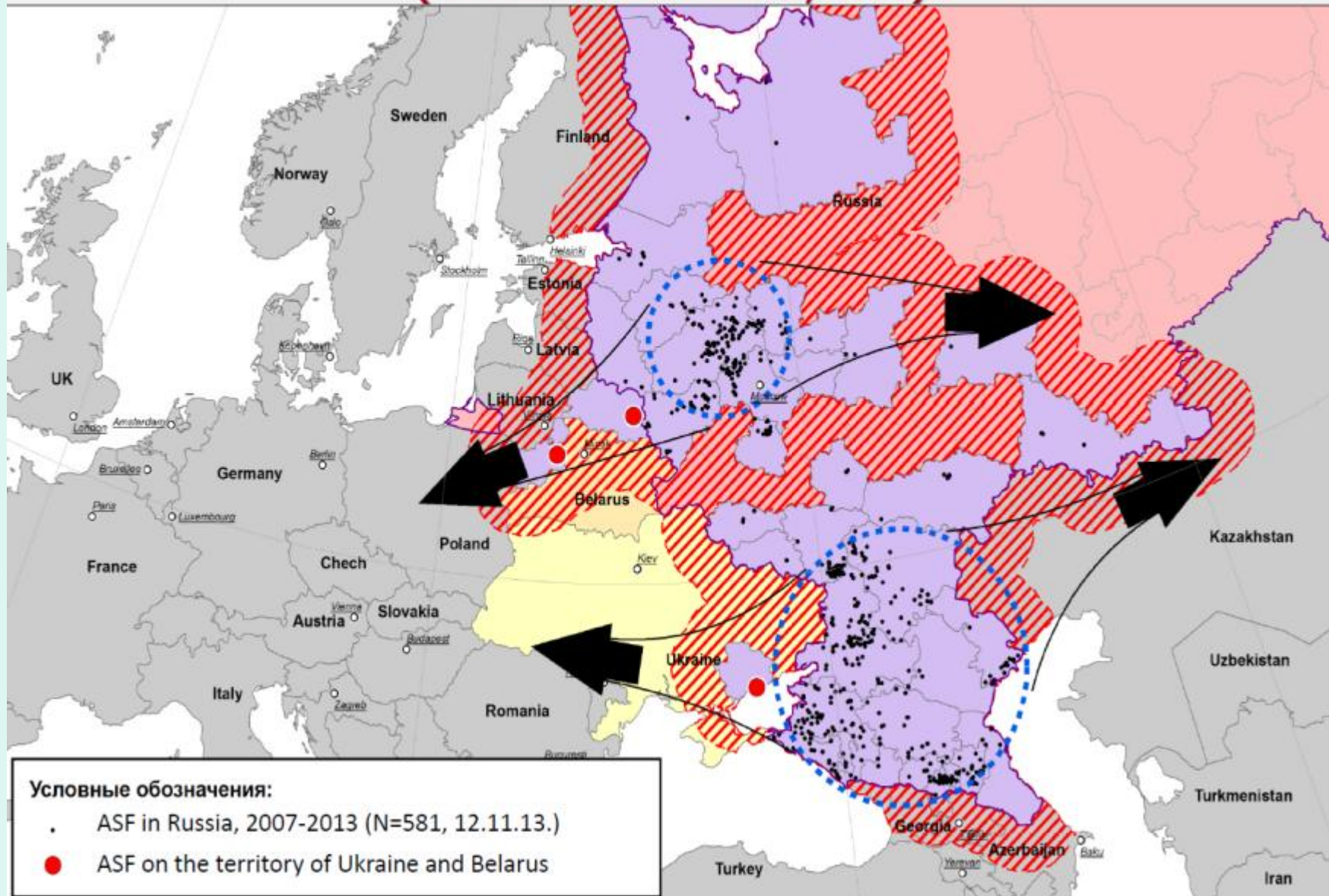
AKM KONTROLĖS SCENARIJUS

- Aktyvios radikalios priemonės ir epizootologinė kontrolė (**stamping out** (likvidavimas), **depopuliacija**),
  - sėkmingai panaudotos daugelyje šalių, kurios likvidavo AKM,
  - šis scenarijus šiuo metu visame pasaulyje priimtas kaip **„auksinis standartas“** kovojant su AKM,
  - iš esmės šis scenarijus užtikrina greitą epizootologinių ir kitų susirgimą lydinčių problemų sprendimą kaip svarbiausią sąlygą likviduojant tarpvalstybines ligas,
  - patikimumas,
  - mažesnės visų išteklių sąnaudos, mažesni ekonominiai nuostoliai.

AKM plitimas į Europą

Possible pathways of ASF spread (forecast for November, 2013)

5 židinys kiaulėse Rokiškio r.
2014-08-22

4 židinys kiaulėse Ignalinos r.
2014-08-13

1 židinys Ignalinos r. „Idavang“
2014-07-24

2 židinys kiaulėse Utenos r.
2014-08-06

3 židinys šernuose Ignalinos r.
2014-08-11

3 židinys kiaulėse Ignalinos r.
2014-08-13

1 židinys šernuose Alytaus r.
2014-01-24

2 židinys šernuose Šalčininku r.
2014-01-24

Kaunas

Vilnius

- Valstybių ribos
- Savivaldybių ribos
- Seniūnijų ribos
- Viršukalnės
- Kanalai
- Ežerai ir marios

Šis žemėlapis yra "Vilniaus regiono žemėlapis" ir jo turinys yra apsaugomas pagal Lietuvos Respublikos autorių teisių įstatymą. Šio žemėlapis išleistas Lietuvos Respublikos žemėlapių tarnybos leidimu.

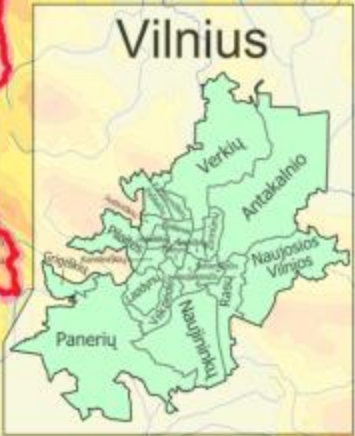

07/24 - 09/03
8 AKM židiniai

Part I

Part III

Part II

● AKM židiniai kiulėse

● AKM židiniai šeruose

Senųjų ribos
Ežerai ir marios

Šios planas ir žemėlapis
parengtas pagal Lietuvos Respublikos
Statuto 140 straipsnio 1 dalyje ir 141 straipsnio 1 dalyje
nurodytą tvarką. Planas ir žemėlapis yra viešasis dokumentas.

Mėginiai

	Ištirta mėginių dėl AKM	Iš jų teigiamų
2013	70 Kiaulių 40 Šernų	0
2014	89 kiaulės 102 šernai	0

Kiaulių laikytojų ir kaulių skaičius Joniškio r. sav.

2013-01-01	2014-01-01	2014-07-01	2014-10-21
Laikytojai 100	430	483	1178
Kaulių sk. 27075	30750	31460	31538

PASIRENGIMAS EKSTREMALIAI SITUACIJAI

Parengti gyvūnų pavojingų užkrečiamųjų ligų neatidėliotinių priemonių planai pritaikyti Joniškio rajono teritorijai,

patvirtinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Joniškio valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos viršininko- valstybinio veterinarijos inspektoriaus

- *Klasikinio kiaulių maro ir Afrikinio kiaulių maro,*
- *Kiaulių vezikulinės ligos,*
- *Paukščių gripo ir Niukaslo ligos,*
- *Mėlynojo liežuvio ligos,*
- *Snukio ir nagų ligos,*
- *Afrikinės arklių ligos.*

Nustatomos 3 km apsaugos ir 10 km stebėsenos zonos

- Vykdomas į šias zonas patenkančių ūkių kiaulių patikrinimas ir surašymas;
- Vykdomas klinikinis tyrimas ir mėginių atrinkimas tyrimams;
- Draudžiamas, bet koks kiaulių judėjimas, kiaulienos produktų išvežimas iš nustatytų zonų;
- Pasitelkiama policija, krašto apsauga judėjimo kontrolei užtikrinti;
- Vykdoma šernų laboratorinė stebėseną.

VMVT priemonės AKM židinyje:

- naudojant CO2 dujas arba elektrą atliktas operatyvus kiaulių naikinimas;
- gaišenos sunaikintos ir užkastos specialioje duobėje;
- Atliktas pašarų, veterinarinių vaistų, kitų priemonių, kurių neįmanoma dezinfekuoti naikinimas;
- teritorija dezinfekuota, vykdomi tvartų valymai, dezinfekcija.

Kontrolės ir prevencijos priemonės

- **Aktyvi kiaulių stebėseną** visuose šalies komerciniuose kiaulių ūkiuose;
- **Uždrausta prekiauti** gyvomis kiaulėmis užkrėstoje teritorijoje ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymu nustatytoje buferinėje afrikinio kiaulių maro zonoje esančiose turgavietėse;
- **Uždrausta organizuoti renginius** (parodas, mugės ir kt.) su afrikiniam kiaulių marui imliais gyvūnais (kiaulėmis, šernais);
- Nustatyti apribojimai medžioklei.

Kontrolės ir prevencijos priemonės

- VMVT iš apsaugos ir priežiūros zonos **uždraudė** išvežti gyvas kiaules, kiaulieną ir produktus, kurių sudėtyje yra kiaulienos.
- Visose šalies komerciniuose kiaulių ūkiuose toliau vykdoma **aktyvi** kiaulių stebėseną.
- **Pasitelkus** policiją įrengti kontrolės postai, kiaulių judėjimui kontroliuoti apsaugos zonoje.

ačič už dēmesj